

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КЪАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Къабарты-Малкъарны социальный-урунуу халланы игилендириу жаны бла юч жанлы комиссиясыны координаторуну юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны УКАЗЫ

1. Къабарты-Малкъарны социальный-урунуу халланы игилендириу жаны бла юч жанлы комиссияны координаторуну Президентини 2011 жылда 15-чи июнда чыгарылган 95-УТ номерли Указы ючюн тас этгенге сарнагъа.
2. «Къабарты-Малкъарны социальный-урунуу халланы игилендириу жаны бла юч жанлы комис-

сиясны координаторуну юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Президентини 2011 жылда 15-чи июнда чыгарылган 95-УТ номерли Указы ючюн тас этгенге сарнагъа.
3. Бу Указ басмаланган кюнден башлап кючюне киреди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы
Нальчик шахар, 2012 жылда 23-чю ноябрьде, №186-УТ

А.КАНОКОВ

КъМР-ни Башчысы

Чынтты профессионал ишсиз къаллык туйюлдю

Билдиргенбизча, Арсен Канокв «От нуля до миллиона» проекте къатышканды эмда аны чеклеринде СКФО-ну республикаларына жаш адамлары бла тубешенди. Аны кезинде Нальчикни 30-чю номерли орта школуну 11-чи классны окуучу-су Эльдар Коцев КъМР-ни Башчысындан къалыс усталыкны сайласа иги болгунун сорганды. «Биогонлике республикагъа кыясы усталык артыкча бек керекди? Мен быйл школну бошайма, тугъан республикама жараргъа иги, специалист болурга сиеме», -дегенди.
- Бизге иги врачла, шибдогю ишлемеге келишген педагогла

керекдиле, - деп жууалганды Арсен Канокв. Алай, мен акыл этгенден, кыясы усталыкны сайласагъа да, бек алгъа профессионал болурга итинге керексиз. Не тюрю усталыгъа да болган адам, повар неда уста болсун, кесини ишин кел салып этсе, мен бек жаратама. Кыясы усталыкны сайларга болгуну юсюнден айтаманда уа, хар зат да адам хунерлигине кере этгенде керек.
Алай бек алгъа иги вузрга кирирге, кел салып окурга керешигиз. Бусагъатда жаш адамла иш табалмайдыла, дерге бек сюедиле. Мени анга жууабым былайды - профессионалны ким

ЮСЮПЛАНЫ Галина.

Кенеш

Къыш бир кишини да апчыталмазча

Къабарты-Малкъарда орналган предпритияла бла организацяла юз арты-къыш кезиге къалай хазырланганларна жораланы республикалы комиссияны жыйынуу болганды. Аны комиссияны башчысы - КъМР-ни Правительствоосуна Председатели биринчи орунбасары Уналлана Казим бардыргъанды. Ары КъМР-ни Энергетика, жашау журт-коммунальнй молк эм тарифле политика министри Кюмючланы Тахир, муниципалитетле бла районлары администрацияларыны келечилери эм теплонергетика комплекси предпритияларыны бла Нальчикде водоканалны башчылары къатышкандыла.
КъМР-ни Жашау журт-коммунальнй молк жаны бла къыррал комитетини башчысыны орунбасары къулгунун толтургун Бюрис Балагов, республиканы ЖКХ-сы къышкы къалды хазырланганы юсюнден айташды. Ол келтирген шартлагъа кере, биринчи октябрь бейлом саурда хазыр болган эди. Ары дери

уа 3371 кенфатарлы юйени, 3,9 минг километр суу узланы, 412 километр жылыты сетьлени эм 389 котельнягъа кезуило ремонт этилгенди. Ол жумушлагъа 140 миллион сомдан аслам къаралганды. Ростехнадзору КъМР-да бейлом да бир къауум кемчилкеге эс бурган эди да, ала да обоншиччи ноябрьге келтиргендиле. Алайды да, битен белгиленген ишле замандыа эм толусунай этилгендиле, дегенди ол.
Предпритиялары араарында айырмалы урунганла да болгандыла. Чекленген жууаплыкчалары болган «Февальдний», «Прохладный теплонерго», «Урвантеплогсервис», «Теректеплогсервис» эм «Черектеплогсервис» обществоланы Балагов энчи белгиленгенди.
Республиканы Энергетика, жашау журт-коммунальнй молк эм тарифле политика министрствусунда да башда сатынгылган жумушлары тамамларга дайым кез-къулак болгандай турарды-

ла. Солуу неда байрам конлде мында эм ведомствогъа бойсунган предпритиялада дежурство этилди. Аварияла болса ала, анга деп «Роснефть» компанияла бла ол къышкы халда республиканы дизель отукъ бла жалчытар ююн келишин этилгенди.
Ызы бла жыйлыуда республиканы Билим беруу, Саулык саклау, Урунуу эм социальный айнтыуу министрстволаны келечилери бу ведомстволарга бойсунган молкледге болуму юсюнден къыска айташдыла. Алары барысында да белгиленген ишле алгъада окуяна этили боушлан эдиле. Жаланда Саулык саклау министрствонун бир къауум учреждениларында шибдо эшикле бла терезеле алышындырыла турардыла да, бу ишле да къыска заманын ичинде боушалканды. Аны юсюнден министрствонун башчысыны Алена айташды.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Жазылуу-2013

Багъалы окуучула!

«Заман» - миллетибизни жанлыгыз ишети. Аны бетлеринде малкъар халкыны културасыны, тарыхыны, биогонню жашаууну, айтшылык адамларыны, жетишчилерини эмда хайырларыны юсюнден басмаланган материалланы сиз бир башка изданиада табаллык туйюлдюз. Алайды да, жазылыгыз, билеклик этиниз кесиниз ишетишиз! Жаны жылда да ол сизни кетти шукхурюз, огурулу сиз негертиш болур деп ушанабыз.

«Заман» ишети редакциясы.

Бизни индексибиз - 51532

ПАРЛАМЕНТ

Келур жылны баш финанс документи социальный жумушланы тамамлауыгъа алланыгы

КъМР-ни Парламентини кезуило пленар жыйлыуунда депутатла 2013 жылны бюджетни проектти биринчи окуучуунда къбыл керегинде эмда 2012 жылны бюджет къылай толтурулганына къаргандыла. Битеу да бирге депутатла отузъ жууукъ законопроекти созгендиле. Жыйлыууну спикер Чеченланы Анур бардыргъанды.

Парламентини иши сауғалаудан башланганды. Законла чыгарыуда жетишчилери эмда парламентаризмин айнытуугъа къыйын салгандары ошон депутатла Ирина Марыш бла Татьяна Сиринова КъМР-ни Парламентини Сайлы грамотасы бла сауғалангандыла. Нальчикни къулгунуу материаллары заводуну генеральнй директору Темулан Келлет а РФ-ни Федерация Советини Федерация Жыйлыууну Сайлы грамотасына тийешли болганды. Федерация Советини Аппараты да КъМР-де бир-бир коллегаларын ишлерин профессионал халда тамамлауыгъа ошон грамотала бла белгилендиле.
Ызы бла депутатла повесткагъа керегинде, Биринчиден, Парламентини Экономика политика, энчи ишлек эмда предпритияствозу жаны бла комитетини башчысы Ирина Марышны депутат полномочиялары болжалан алгъа тохтатыу юсюнден ошону къбыл керегинде. Ол КъМР-ни Правительствоусуну Председателини

биринчи орунбасарыны къулгунууна салынганы бла байламлы этилгенди. Чеченланы Анур, аны алгъышлап, жангы къулгунда жетишимле болдурдун тежегенди. Ирина Марыш депутат болуп ишлерин юч жылны ичинде профессионал сынау жыйганын, не жаны бла да болушукъ, тутуучулукъ тапханын белгилегенди.

«КъМР-ни Башчысы эм премьер-министр манга улуу ишанулык этгенерин айттайла. Къабарты-Малкъарны айнтыууна себеплик этер оюн, кюнчюм, биллимин да амай ишлерге саз береме. Мындан ары да депутатла бла байламлыкъны кезиме, бирге ишлербиз деп ушанама», - дегенди.
Иван Сыдурук депутат полномочияларын болжалдан алгъа тохтатыу кеси ишлегенди. «Справедливая Россия» партияны фракциясы таматары Валерий Кабков айткандыча, партия аны тилегин къбыл керегинди.
Ызы бла депутатла КъМР-ни 2013 жылны бюджетни сюзюрге керегинде. КъМР-ни Башчысыны энчи

келечиси Азрет Бишовен келтирген шартлагъа кере, аны фидайлары 25,1 миллиард сом, къоранчылары уа 26,8 миллиард сом болгандыла. Ол дефицит бла къарлгандыла - 1,7 миллиард сом.

Бишовен фидайла къалай къарлгандарын, къоранчыны асламы къыясы сфереге берилгенлерин да билдиргенди. Бюджет социальный магъаналы болганын, ахчаны жартысы саулык саклау, билим беруге, социальный политика бла белгиленген энчи чертгенди.
Бюджетни проектти озган ий-къыда Парламентде жамуат тынгулаула да сюзюлген эди. Анда севшегенле келур жыл республикалы программада жашауду бардырмалы къылырга болушукълына жарысган эдиле. Бишовен айткандыча, битеу программага да 7 миллиард сом керекди, алай бюджетде алгъа деп жаланда 620 миллион сом барды. Ол бюджетни энчини окучууна программаны финансла бла жалчытуу онгарына жанганды къарарынын билдиргенди.
Докладчыгъа соруула эсерттуле да кел эдиле. «Стижерни орунбасары Нати Бозиев Урван районда кыр-кипчи жарадырған заводну къулгунууна беруге белгиленген 30 миллион сом аны

ишлеп бошаргъа жетерикмиди, деп сорганды. «Къулгунда 300 миллион сом къоратылганды, алай келур жыл бейлонорюк ахчаны источниклер жокъудула. Башхача айтканда, ол финансы къылырга болушукъ», - дегенди.
Депутат Тауконланы Галина уа Музыка театры къулгунууна келур эки жылда 40-шар миллион сом беруге белгиленгеннин эсертгенди. «Аны бир жылны ичинде бошаргъа болушукъмуду, артистерге энта эки жылны къыяда болса ишлерге тиюшп турарды», - дегенди.
Бишовен Финансла министрствон хар къулгунууна да энчи тинтмегенди, жаланда бюджетде ол неда бу сфереге къалай бир ахча керек эсе да, аны юшениш айтканды. «Объектени тимесин жууаплы ведомстволар къурайдыла», - дегенди. Депутатла уа Музыка театры эсерттулеге кийирге ошулашкандыла.
Депутат Несутолун былай приватизацияны план керюмдюлерин толтуруунай къалгандарын белгилегенди. «Келур жыл 1,8 миллиард сом жыйрга айтасы, былай бир ахча жыйрга сатар зат а бармыды?», - дегенди.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Эл молк Фермерлерге себеплик

Къабарты-Малкъарда энди ишлеп тебиреген фермерлеге себеплик этуу ведомстволуу программа бийлеп белгиленди башланганды. Аны кезинде 255 молкге финанс болушукъ этилгенди деп билдиргендиле республиканы Эл молк министрствосуну пресс-службасындан.

Программаны муарты - фермер молкленни айнтыгунуу эм аны юсю бла элдеде жашагъанланы иш бла жалчытууду. Грантла бардырылган конкурсланы итюрлары бла юлешиндиле. Былай грантла анын 500 минг сомду. Фермерле аны бир жылны ичинде хайрылангъа боушаргъа керекдиле. Ахча къулгуболгандарына асламы эт малчылык бла керешедиле.

Алайды да, биогонлике энди ишлеп башлагъан фермерлеге 127,5 миллион сом юлешингенди. Бу программа 2014 жылгъа дери бардырылкъыды.

Къурулуш Стадионланы бири ёседи

Бахсан районда бир къауум шибдополю стадионланы къурулушлары башланганды. Бу мекямла районда спорт бла керешуно айнтыуугъа себеплик этерикдиле, деп билдиргендиле районну администрациясыны пресс-службасындан.

Стадионла алчы технологияла бла ишлендиле, аны себеплик халкъла аралы стандартигъа окуяна келиширкенди. Футбол ойначуулагъа - кент майдан, чабуучулагъа - жолла, хар жаны бла да тап этилген трибунала эм тегереге - башы ары ишленген мекямла жууукъ кезуде спорт бла керешегенлеге неда солургъа сыйенлеге жаралуу жерле болушукъдула.

Шибдо районну онбир элинде планнга кере къурулуш ишле бардырла турардыла. Жаз башында майданлагъа Голландиядан келтирилген энчи кырдык уругъуну себеркибиз, дейди районну таматасы.

Бу башламчылык жаш тюрюно спортта тире къатышдырыны, аны, саулукулуу жашау бардырыгъа кертгенден сода да, «орамдан» айырыргъа да себеплик этеригине ушанганын билдиргенди Симажов.

Бизни кюрр.

Проект

26 - 30-чю ноябрьде Къабарты-Малкъарда «Къонакъларлык» деген проект бардырылкъыды. Аны КъМР-ни Асламы информация органа, жамуат эмда дин организацяны жаны бла министрствосуну эм Негем муниципальный районну администрациясы къурагъандыла. Проект Нартаны энчини номерли школунда ачылганды.

Шибдогю дуняда халкъланы араарында шукхулукну магъанасы бек улууду. Кавказда уа аююрланы теронинден келген тере - бир бирге журмет этуу, ариу керюуду. Ол адетни жаш тюрю да журюредди. Проектни чеклеринде башха миллетли сайбиле тенглерини юйлеринде беш кюн жаша-

Ксаналаны Азамат бла Аслан Гедгагов.

Битеу да элге къууат келтирген къонакълар

ала - «Къонакъларны кодексинден» пунктла окугъандыла. Аслан Гедгагов а жемталачы Ксаналаны Азаматны къонакълар болушукъ. Ол къабартыны тенгини малкъар халкыны адеттерибозлери, жашауу бла шагъарейлендирилди.
Битеуда бу проектте онки ююр къатышканды. КъМР-ни православный киласларыны блаогичини Валентини Бобаянны танышчыла, култураларыгъаны биллиге итингиз дегенди. Мухаммед фаягъамбар битеу халкъла да тенгдиле, дегенди. Биз Къуранда жазылганыгъа кере, жашауубузуну бир бирге сыйемлекени муароунде къурагъа борчубуз», - дегенди.
Жаланда къонакъланы саклаууна юйорле угъай, шолла, элле да бу огурулу ишге тире къатышардыла. Алай бла, хар сайбиле жалауда бир юйорле угъай, битеу да элни къонакълар болушукъду.

аталары, аналары болушукъду дегенди, аламы уа - тоз кесини рини сайбилерине керген башха миллетли балалары.
Нартан элде жашагъан Урусов Кантемир онбиринчи классда окудуу. Анга къонакъларга Прохладный шакардан тюртюнчю школну окуучуусу Александр Мерменко барлыкъды. Жаш тенгине кел саурлагъа хазырлагъанды. Эскинде да сауғаргъа «Къонакъларлык» деген жазылары бла футболкала эм кепкала бергендиле, ызы бла

БАЙСЫЛАНЫ Марзан.
Суртала авторундула.

Эски болмайдыла ахшы пьесала	«Жолгъа да бир ахчачык берсеги а...»	Ашыбызгъа кере саулуубуз да	Уста жырчыбызны дерслери
2 бет	3 бет	4 бет	4 бет

Келир жылны баш финанс документи биринчи окьулууунда кьабыл кёрюлгөндү

Акыры. Аллы 1-чи беттеди.
Кьуылбайланы Чомай келир жыл салуук сактауга берилген ахча, бьыл бла телештиргенде, иги да азайган чертгенди. «Адамланы салуукларын кьалай багьарга айтасыз?» деп соргоенди. Азрет Алиевин билдиргенде, ол ахчаны юлештирленини бла байламды: «Финансла азайтылмайды, энди ахча болжалы халда медицина страхованины фондуру юсю бла берилди».

Ызы бла депутатла 2012 жылны тогуз айында бюджет кьалай толтурулганына кьарагандыла. Азрет Бишенов келтирген шартлага кёре, аны фьайдалары 16,8 миллиард сомга жеткенди, ол план керюмдөлени 72 проценти тенги бирди.

Ахчаны асламы төрт налогдан жьыйылганды, алай план керюмдөлө толтурулмай кьалгандыла. Сөз ючюн, организацияланы фьайдаларында 831 миллион сом жьыйылганды, ол а жьылны план керюмдөлени 15 проценти тенги бирди. Адамланы фьайдаларында алынган налогну план керюмдөлери 34 процентте толтурулгандыла, битеу да бирге 1,8 миллиард сом жьыйылганды. Акцизден 1,3 миллиард сом жьыйылганды, план керюмдөлө

леми 35 проценти.

Предпрятиеланы фьайдаларында алынган налог 10 процентте толтурулганды, битеу да бирге бюджетге 551 миллион сом тошгенди. Бу налогла а битеу налог фьайдаланы 94 проценти тутайдыла. «Налогланы касса планы толтурулмаганды, 628 миллион сом жьыйылмай кьалганды», - дегенди Бишенов.

Кьоранчла 14,1 миллиард сомга жеткенди, план керюмдөлени жартысы. Битеу да бирге социальны сферада жумушла 88,6 процентте тамамлангандыла, салуук сактауга, айрым берюуге, спортка, социальны политиккага 9,9 миллиард сом кьоратылганды. Экономика эм жашуу журт-коммунальнй молкно керектерине 2,6 миллиард сом берилгенди, план 17 процентте толтурулганды.

Бусагытта бюджетте профичит кьураылганды. Министрстволаны счётларында 1,7 миллиард сом кьалганды. Профичит а битеу да бирге 2,6 миллиард сомга жетеди.

Спикерни орунбасары Татьяна Саенко, усталыга методика китапла сатып алырга ахча бөлүнгөнүн айтып, жьыйылган борчуу кертерге ахча бармады деп соргоенди. Бисево аны жьылны ахырында төлөргө план болганын билдиргенди.

Дагыда Саенко жаңы жылгы каникула ючюн декабрин хаккы замандыа төлөмөнгөн, аны адамла ким айдан алгандарын да чертгенди. Алай Бишенов хаккы декабретөлөргө онг болмаганын билдиргенди.

Депутат Валерий Сижажев министрстволаны счётларында жьыйылган ахча замандыа кьораттылгымыды деп соргоенди. Азрет Алиевин айтканыча, жьылны ахырында битеу конкурсла бардырылып, ахча керекли тенги бир кьоратылууду.

Муавед Дадов а башланган профессионал билим берген окьуу юйлени студенттерине жьыл аш берилмегенин юсюенд Парламентте тарыгуула келгенлерин айтканды. «Биз 2012 жылны бюджеттин сьозгенде, хар окьуучуга 17 шер сом төлөргө, арда а аны 30 сомга дери кебейтирге оную этген эдик. Алай ахырында а бу ахча 14 сомга тошгенди, бусагытта а ол ахырта төлөмөйдү. Аш бла жалчыхан предпрятиела а аны борчка берюрге унамайдыла», - дегенди. Докладчы бу эсартууну тоуге санаганды.

Жьыйылдуу башха законопроектлени да сьозгенди. Бир кьауум республикалы закон федеральнй измелге келиширилгенди. Ол санда

«КьМР-де профессионал аварияны каникула ючюн декабрин эмда кьутхаруучула социальны гаранттиеланы берюуну ослеринден» проекте кьутхаруу службаланы ахча бла жалчыгуну низамы, кьутхаруучула социальны гаранттиела да тохташдырылганды.

Россеиде субъектлени башчыларын энди халкы кьол кёморюп сайларкыны бла байламы закнла кьабыл кёрюлгөнлери бла байламды, КьМР-ни Айыруу комиссиясы «КьМР-ни Башчысыны болжалдан алгач кьулуугунда эркин этнуно юссенден» законопроткны жарашдыргандыла. Айыруу комиссияны башчысыны орунбасары Сергей Етушенко айтканыча, закон РФ-ни Ара айыруу комиссиясы жарашдырган типовой законга кёре хазырланганды. Депутатла закон биринчи окулуунда кьабыл кёрюлди.

«КьБП», «Заман», «Адыгэ псалы» газетлени жаңы усталары да сьозгенди. Депутатла Парламентни бир-бир комитетлени кьауумларына турюлгөнүн да кийиргенди. Жьыйылдуу КьМР-ни Ич ишле министрствосу бьылны тогуз айында тамамланган ишлерини керюмдөлөрүн да чьыгаргандыла.

ТИКАЛАНЫ Фотима.

Фестиваль

Нальчикде барган «Южная сцена» театр фестивалыны экинчи юноенде ары келген кьонаксыла эки юнган кьарагандыла. Ингушетианы орус музыкалы – драма театры Г.Горинни «Геростратны унутурга» эм Дагыстанны табасаран театрыны «Звездочёт» деген комедиясына кёре салынган юнларын кёрюлгөндиле.

Ингушетианы орус музыка театры.

Эски болмайдыла ахшы пьесала

Дагыстанны табасаран театры.

Кьоялыкк тьойлодло. Ол, шархны таматасыча, замандыа тийиш юноу атласа, Клеонну юноуна тынгыласа эди, анга аны кой бичеси да кьатышмай, кьоти окьуна, Геростратны аны унутулуга да болур эди. Жарсыуга, оночула хар заманда профессионала тьойлодло, халкларыны тынчыктыларын да башына саламайдыла.

«Звездочёт» Сейриди, фестивалда экинчи юноу да бу теманы андан ары бардырганды, ол аны юссенден окьуну эди. Кеси кьыйыны бла жашап, тиги этип турган Паша (Ф.Маллаев) юй бичеси Умганатны (Г.Гагаева) айтканындан чьыгьалмайды. Аны кьылыксызлыгыны, малкьлюгюно хатасындан эр киши сьозланы кьызынг завдочету болады. Бирде Умганатны, бирде башканы болушугуу бла хар айтканы тюз бола барды. Энди Паша байды, кьатыны анга берген юноно анга толусулай кьайтарды. Алай ол тулу сезип турды кесини иши бла корешмөгөнү, кочлени биринде аны этюруго ачылгынын. Алай юноу да жетеди...

Юнонда музыка болганы себелли, теспелуе да аркиндиле. Алай ала да болушмагандыла режиссерини кьарысуз ишине. Актерла кеслерини фахмулуулуклары бла жетирдириле юнону ахырына.

Мен бу ююму кеси ариздан да билдиргенimde, алыкьа табасаран театр жашды, анга он жыл болады, дедиле. Жьыйрмачы юмюрюн алдында он жыл аз тьойлодло. Шимал Кавказда театрга озган юмюрюн 20-чы – 30-чу жьылларында кьураылгандыла. Ол заманда аны не болганын билгенде, актерну, режиссерну усталыкларында халпарыла кьайда аз эдиле бусагытанд эсе. Тарыхка кьарасга а, биринчи он жьылда салгьандала театрга бек алапата оюнлары, андан сора тюрлю – тюрлю проблемала башландыла. Мени ююму кере, табасаран театры баш проблемасы фахмулу режиссеру болмаганды. Ол эрте жазылган пьесалар, жак салып, актерларга да борчуларын тюз ачылганы, теспелуени да эстрада номерлерге бурмаса эди, комедия кьайда терен маганалы болук эди.

Алай коллектив мында да бек маганалы проблеманы кечиргенди. Жашуубузда кемчиликте эс бургандала театры борчу. Аны да кердок фестивалда.

САРАККУЛАНЫ Асият
Суратланы МАМАИЛАНЫ
Аий алганды.

«Геростратны унутурга»

Горинни «Геростратны унутурга» деген драмасын биздин кьарачуу иги биледи. Аны Кьулиллианы Кьыйсын атыл малкьар юнган драма театр эм Максим Горький аты орус драма театр салгьандыла. Энди а ингушту актерларга да кьарардык. Алпандан окьуна айтырга сьоеме, малкьар театрыны юноссенден да онгуду. Бурунгу Грещида Эфес шарха жашагьан Герострат аты тарыхда кьылар ючюн битеу да дунияда бек арыу – Артемиданы храмны – кьойдорди. Шархны таматарлары аны атын унутурга деген буйрук бергенликте, ол буюн да эседди.

Коллективде Геростратны сыфатын кьурауук актёр жокь эсе, аны репертуарга кьосьар керекли бармады? Юно онда да аны фахмулу жашла ойнаганды себелли, алгача чурмула табарга болсак да, борчуларын айлксыз толтурууга да белгилейбиз.

Кьонаккылары оюналарына кьайтсак, анда баш жигитни сыфатын кьураган Ахмед Льянов салганды драманы да. Алай бла ачыкпланды актёр пьесаны кесине деп алганы. Аны фахмулулугуна ишексизбиз. Эменди сахнада органикасы сейрге кьалдырды, ол буюнонго геростратды. Жашды, сьойдокмо бетсизди. «Тейриленде сора эм кочло адамны утсызлыгыды» деген Геростратны кёребиз.

Сөзсюз, кьыйыныды биреуленге актёрлукну, режиссерлукну да этген. Малкьар театрдангы эсгерсек да, Бачиланы

Ахмат, (Герострат) оюнга уллу кьыйын салып, пьесаны да ол кёчюргөн эди. Режиссер Атымьзаланы Магомат ролланы тюз юлгөшени бла оюнуу кочюлгөн эди. Бачиланы Ахматдан сора да Ахматланы Зейтуну, Шауаланы Орусбийни, Юсупланы Хамитни жьигитлени бир буюн да уллу сьоймөкчкк бла эсгербиз. Хар актёр жеринде эди.

Ингушлулда ансамбль кьуралмаганды, хар актёр кеси алына ойнаганды. Режиссер, кеси да сахнада сыфатын кьурап, оюну да салыр ючюн, ючюнчк кезю да болугрга керекди. Башкыча айтканды, ол сахнада ишге жанымдан кьарай билмаганды. Аны кесини ролу а биз ары дери кёрюлгөле ушамайды. Ол алпандан окьуна аты тарыхда кьыларына ишексизди, аны ючюн битеу фахмулун, адамланы психо-логиларын билууну да толу хайырланды. Ахырында Клеон (судь) Геростратны бичак бла уруп өлтюргөнликте, геростратла буюн да жашайдыла. Аныча, атларын айтдыргьан оюн, политиккага, эстрадала, илмуга, башха сфераларга да барды.

Алай мында бир тема ботонда алгьа чьыкгьанды: адам кесини иши бла корешмесе, ол 63 жашууну да азатка жетирди. Башкыча да насолончо этеди. «Герострат»- алпай жигит Тиссафенди, Эфесни сатрапы. Ол чабакчы эди, кесини усталыгынын оюнгени, ала тынскыланганы айтады. Алай билмей турганлай келген байлыккы, кьулулукну а

ЖАМАУАТ ОРГАНИЗАЦИЯЛАДА

Жайда - Сабан той, кюз артында - Ана кьыз

Саïда Савченко селшөди.

Озган шабат юн Нальчикде Кьултура Фонду ююнде уллу байрам болганды. Аны КьМР-ни Асламы информация органла, жамату эмда дин организация жаны бла министрствосу, татарыларны «Туган Төл» миллет кьултура аралары кьурагьандыла. Ол «Гармонизация межюнационных отношений» деген республикалы энци программага кёре бардырылган ишледи бирди.

Республикада онапты миллет кьултура ара барды. Аладан бек улусу – Туган Телди. - Анга юч мингден аслам адам киреди. Кьултура арала бир бирлери бла кьаты байлалык жюрютедиле, анга Ана кьызы ючюнчк аталгьан бу кьууанчы жьыйлыу да шагьатылык этеди. Анга дагы-ыстанялыланы, эрменлилени, эстонлуану, месхетинли тюркюлени, башха миллетлени да кьултура араларыны келечилери келген эдиле. Сыйлы кьонаккылары араларында республиканы асламы информация органла, жамату эм дин организация жаны бла министрствосу, татарыларны «Туган Төл» миллет кьултура аралары кьурагьандыла эмда аны орунбасары Гергьокьоланы Дьамболбат бер эдиле.

Кьонаккыла, кьонаккыбайла да хантлы столланы артына олтуруп, жерлерин тапкандан сора, татарыла, адетте болганыча, Мухадин Ляпошевичини алына

кьуурулгьан кьызыни келтирип салгьандыла, биширилген аны кьызы а, санлап, башха кьонаккыла юлешгенди.

Министр анга былай намыс этилгени ючюн жюрөк ыразылыгын билдиргенди, татарлы кьырандышларыбыз, эгечлерибыз Кьыбарты-Малкьарыны көп предпритияларинда, организацияларында, эл молкде ишлелгенерин, аланы араларында атлары айтылган ырачла, усталза, кьуурулуучула да болгьанларын чертгенди.

Байрамны маганасына а татар кьултура араны таматасы Саïда Савченко ачылгандыла. Жайда-Сабан той, кюз артында а-Ана кьыз. Бу кезинде кьызла уллу болуп, аланы санап жьыйылгандан сора, эр кишиле буюнларын кеседиле, тишируула а – кьызыны асдыла. Кьызыны аякларын, башын да биширмей кьорьуга жарамдайд, ала кесерин да жаш адамлага берилди.

Ана кьызыны байрамы бурун замандандан келеди. Кызам, баптушла да Казакан (арда Кызан) черекни жагысында ауылда келген санда болгьандыла. Анда аны кьызыны сыйлы кьарган, аны баш ургьан племенала жашагьандыла. Керек болса, ала башы, аяклары да кьызданча болган сарыуекни сыфатына кире эдиле. Алай бла ол тийреде жашагьанланы тынчыктыларын

Т.Савченко пианино согьады.

саклагьандыла. Ол замандандан бери келеди бу байрам.

Кьонаккыла аны жараткандыла, татарлы кьырандышларын алгьышлай, аллай кьууанчла буюн көп болуларын оюялгерин айткандыла. Мечиланы Кязим аты жаш тельо библиотекарда ишлегенле а «Туган Төл» миллет кьултура ара бла кьызы байламкыла ишлелгенерин, бирге көп тюрлю ингрле, тьубе-

Ол юн украин, кьыказ, эстон тилдеде жьырла эшитилгенди, миллет теспелуени теспелгенде да болгьандыла. Кьонаккыдан бек гүлөсөк Тимур Савченко а, пианино согулап, аруу жьырлап, жьыйылгьанлы буюнда кьууандыргьанды.

ХОПАЛАНЫ Марзият.
Суратланы автор алгьанды.

ПЕНСИЯ

Бир кереге берилген ахча төлеуле этиледиле

«Пенсияга чьыкгьанчы дери жьыйылган ахчаны төлеу этнуно» юссенден Федеральнй законга тийишликде октябрьны алпандан башлап республикада пенсиячыларга бир кереге берилген ахча төлеуле этиледиле. Сөз ючюн, ала жюден аслам адамга 50 сомдан башлап, бир-бир кезинде ала 98 мингден дери жет-

генди. Төлөуени өлчөмлерин хар застрахованнй инсанни пенсияга чьыкгьанчы дери дени энци чештрөчлени ахчасына кёре тергели берилди.

Буюнчолкө 1060 адам Пенсия Фондуны бөлүмлерине пенсияга жьыйылган ахчаларын алырга кьыгьатыла жазгьандыла. Аладан 128-си а дагыда

болжалсыз халда кош ахчак ахча алырга а заявлялуна бергенди. Бир-бирлеге, ала бек аз бешпрөчлени даражыла жетмегенлери себелли, ахча берилки тьойлодло. Битеу да алып айтканды, төлөуени орта өлчөмлери 8 817 сом болгьанды.

Башда сагьынган законга кёре, бир кереге төлөнгөн

ахчаны салуукларына чьип тлошю неда юноу туткан адам буюн бла байламы спракьага эм жазылган заявлялуна эм аланы энци счётларында пенсияга жьыйылган ахча бар эсе, алай берилди.

Михаил БИТКОВ.
РФ-ни Пенсия Фондуны КьМР-де бөлүмюно пресс-службасы.

Кьышха тынгылы хазырлансанг, жазгьа апчымай чьыгарса

Акыры. Аллы 1-чи беттеди.

Андан сора районларыны администрацияларын келечилери да алада жашуу журт-коммунальнй молкдеде болууну юссенден информация этгенди.

Регионал аралы сетевой компания Кьабарты-Малкьарда электрокоч узланы эм ток бла жалчытуу оборудованины кьышха тынгылы хазырлагьанды. Белюмю башчысы Юрий Губюков билдиргенге кёре, аны бла байламы ишлеге 120 миллион сомга жуукь кьоратылганды. Аланы кезиюнде бегркеда электрокоч узлагьа жабышхан бузну эритуючу аппаратурада кемчиликлени кетериуге энци эс бурулганды.

Кьышда авария неда башха тюрлю бир хата болса, битеу керекли техниккасы эм оборудованины болгьан 23 биринчи аны терк окууна тап халга келтирирге хазырдыла.

Газпроммежрегионгаз компаниясы КьМР-де бөлүмюно таматасы Туган Ислам республиканы газ бла жалчытуу чьырмау болмаганын эм аны бла байламы кьалай ишле этилгенлени билдиргенди. Республикада жьылдуу берюу кезинде алгьан заманданча он бешинчи октябрьде болгьан адамлаз алап тап башланган айтхача. Нек дегенде, кечке температур баш юнончинеде сегиз градусуна дери чьыкьасаяуле суудула. Аны бла адамла

да кьыйналдыла, дегенди ол. Жылуу берил агдаша жылдачча онбешини октябрьде башланса деген предложенигьа да кьваргар болукьуду дегенди комиссияга.

Кенгешде дагыда коммунальнй жумушла ючюн төлеуле кьалай жьыйылганын юссенди айттыларды. Уяналаны Казим бу ишге кьылар энци котуула этгенле турлуугун эсгергенди.

Жьыйлынуу ахырында Уяналаны Казим республиканы жашуу журт-коммунальнй молкюно предпритияларында айрылмай урунган бир кьауум специалистни сыйла грамотала бла саугьалгьанды.

УЛБШАПЛАНЫ Мурат.

